

Dnr: KST 149/2016

§ 260 LAGSTIFTNING, Proposition med förslag till lag om ordnandet av räddningsväsendet, utlåtande

KST 31.10.2016, § 260

Kommunsekreterarens beredning:

Inrikesministeriet begär kommunens utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om ordnandet av räddningsväsendet. Lagen är tänkt att tillämpas på ordnandet, utvecklingen, styrningen och tillsynen av räddningsväsendet från ingången av 2019.

Enligt den gällande räddningslagen ansvarar kommunerna i samverkan för räddningsväsendet, som sköts genom 22 lokala räddningsverk. Det föreslås att organiseringsansvaret för räddningsväsendet åläggs fem landskap. De ordnar sedan i sin tur räddningsväsendet i samtliga landskap inom sina samarbetsområden.

Efter att lagen om ordnandet av räddningsväsendet har utfärdats är avsikten att reformera den gällande räddningslagen. Syftet är att harmonisera räddningsväsendets verksamhetsmodeller på nationell nivå, effektivisera styrningen och precisera uppgiftsbeskrivningen med utgångsläge i ett intensifierat myndighetssamarbete. Reformen av räddningslagen genomförs så att den nya räddningslagen träder i kraft vid ingången av 2019 när landskapen och de förnyade räddningsverken inleder sin verksamhet. Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2017.

För Vörå kommuns del så sköts räddningsväsendet av Österbottens räddningsverk som grundades år 2004 och som idag består av 12 kommuner fördelat på ett 220 km avlångt område. I detta område bor cirka 150 000 personer. År 2014 hade 48 % av invånarna finska som modersmål, 46 % hade svenska som modersmål och 6 % hade något annat som modersmål.

I räddningsverkets område finns idag 39 stycken brandstationer och -depåer. Detta är fördelat på:

- En brandstation med bemanning dygnet runt (Vasa brandstation)
- 22 stycken brandstationer med halvordinarie
- 16 stycken frivilliga brandstationer

Totalt arbetar cirka 220 personer i Österbottens Räddningsverk i huvudsyssla och cirka 880 personer i bisyssla. För Österbottens räddningsverk är Vasa stad värdkommun.

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

Österbottens räddningsverk har avtal med Vasa sjukvårdsdistrikt om uppgifter på dess område som gäller förstavården samt ordnande av patienttransporter på ett så ändamålsenligt och ekonomiskt sätt som möjligt. Avtalet innehåller även förstadelvårdsverksamheten, dvs. en verksamhet var brandkårsenheter hjälper förstavårdsenheterna.

Modellen som finns idag motsvarar till stora delar de modeller som finns i övriga Europeiska länder. Framförallt i de Nordiska länderna så är det kommunerna som på lokal nivå ansvarar för räddningsväsendet.

Motiveringen till det nya lagutkastet bygger på de utmaningar som den finländska ekonomin står inför i form av en åtstramning av ekonomin samtidigt som befolkningen åldras. När de ekonomiska resurserna blir mindre leder räddningsväsendets nuvarande struktur till större variation i servicenivån mellan olika områden än tidigare, eftersom minskningen av resurser sker heterogent.

KOMMUNDIREKTÖRENS FÖRSLAG:

Kommunstyrelsen ger som utlåtande till lagförslaget om ordnande av räddningsväsendet följande:

En landskapsindelning där Vörå kommun utgör en kommun i Österbottens landskap för social- och hälsovården är ett synnerligen lämpligt område för den tänkta serviceproduktionen. Det samarbete som byggts upp inom Österbottens räddningsverk är funktionellt och betjänar befolkningen inom området på ett utmärkt sätt med en bibehållen kunskap om de lokala förhållandena runt om i landskapets olika delar.

En uppdelning av organiseringsansvaret för räddningsväsendet på de fem landskapen som har universitetssjukhus skulle splittra det nuvarande samarbetsområdets ledning då Österbotten, Mellersta Österbotten och Södra Österbottens landskap hänförs till olika universitetssjukhusområden. En sådan splittring av ett etablerat och fungerande samarbete ser vi inte som ändamålsenligt om man avser att åstadkomma en ekonomiskt effektivare organisation.

En av motiveringarna till överföringen av organiseringsansvaret till landskapen med universitetssjukhus anses vara att de övriga landskapen saknar tillräckliga förutsättningar för organisering och produktion av räddningsväsendets service. Bevisligen har Österbottens räddningsverk i sig haft denna möjlighet och ligger för närvarande på landets medelkostnader för räddningsverken. I de övriga Nordiska länderna ter sig modellen också gångbar då man har organisationsansvaret förlagt till kommunerna. För Vörås del har den mest ekonomiska modellen varit då kom-

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef

munen har fungerat som anordnare av tjänsterna och personalresurserna flexibelt har kunnat användas i andra enheter.

Räddningsväsendet och första delvården och den pre-hospitala akutsjukvården är en avgörande del av den integrerade social- och hälsovården som avses byggas upp på landskapen. Vi anser att organisations- och produktionsansvaret bör ligga på samma landskap som ansvarar för den övriga social- och hälsovården. Detta för att det ska finnas en reell möjlighet att i praktiken integrera och leda tjänsternas utveckling.

Den föreslagna modellen att landskapen som ingår i samarbetsområdet ska sluta ett samarbetsavtal, som ska ingås för varje fullmäktigeperiod, där de nationella målen för räddningsverket ska beaktas samtidigt som statsrådet vart fjärde år ska fastställa nationella och vid behov separat för varje landskap strategiska mål som kompletterar lagstiftningen, utgör i våra ögon en mycket toppstyrd modell. Den föreslagna modellen är en krånglig flerstegsmodell som inte gör förvaltningen enklare eller billigare. Tvärtom så medför en alltför stor centralisering, och en avgränsning som inte överensstämmer med andra förvaltningsgränser, att ett logiskt och effektivt samarbetsområde på landskapsnivå inte går att bygga upp.

Demokratiunderskottet i den föreslagna indelningen i fem landskap är uppenbar. Man förutsätter att verksamheten ska överföras till en enhet där största delen av landskapen inte har någon möjlighet att delta i servicens utveckling. Österbottens landskap kommer inte att ha någon förtroendevald i Egentliga Finlands landskap, som skulle utforma räddningsväsendet från och med 2019. Det innebär att kommunens invånare hamnar i en sämre ställning än andra, man kan åtminstone inte påstå att invånarna i landet skulle bli jämlikare av reformen.

Enligt § 7 så ankommer det på statsrådet att fastställa de nationella målen för räddningsväsendet. Inrikesministeriet, som ansvarsministerium, har i sin tur ledningsrollen för den nationella helheten och det vore naturligare om ansvarsministeriet även kan fastställa de nationella målsättningarna för tjänsterna.

Då det kommer till finansieringen av den framtida tjänsteproduktionen kan man konstatera att 10 % av landskapens framtida finansiering kommer att utbetalas av staten på kapitationsbasis. Räddningsverkets finansiering innefattas i denna 10 % som betalas ut på basen av befolkningens mängden. De provberäkningar som publicerats på hur utfallet blir när 87 % av landskapets kommande finansiering ska utbetalas på basen av behovskoefficienter, visar på att Österbotten som enda landskap kommer att förlora stort på reformen, under en överskådlig framtid. Provberäkningarna inger en stor oro för hur vi ska kunna anpassa serviceproduktionen lo-

Utdragets riktighet intygas

Carina Nyqvist, kanslichef

kalt. Att då dessutom överföra delar av produktionen bort från den lokala samordningen är inte en lösning som vi kan acceptera.

Österbottens landskap har byggt upp sin beredskap både inom räddningsväsendet och inom den pre-hospitala sjukvården så att den fungera på de språk som lokalbefolkningen använder i sin vardag. Den sakkunskapen bör bevaras och utvecklas i det landskap som ska bygga upp social- och hälsovården på två språk i Österbotten.

Den föreslagna lagen om ordnade av räddningsväsendet berör i mycket stor omfattning även de lagar och förslag som ska utforma social- och hälsovårdsreformen i Finland. Vi anser att lagarna bör behandlas samtidigt och förbehåller oss rätten att inkomma med ytterligare ställningstaganden om de övriga lagförslagen ändras så att förutsättningarna ändras även för räddningsväsendets organisering.

KST § 260**BESLUT:**

Beslut enligt förslag.

—

Utdragets riktighet intygar

Carina Nyqvist, kanslichef